

AZ ALKOTMÁNYBÍRÓSÁG 3147/2021. (IV. 22.) AB VÉGZÉSE

alkotmányjogi panasz visszautasításáról

Az Alkotmánybíróság tanácsa alkotmányjogi panasz tárgyában meghozta a következő

v é g z é s t:

1. Az Alkotmánybíróság a Kecskeméti Törvényszék 6.Bnyf.368/2019/2. számú végzése, a Kecskeméti Járásbíróság 18.Bny.485/2019/10. számú végzése és a Kecskeméti Törvényszék 2.Bnyf.43/2020/2. számú végzése alap-törvény-ellenességének megállapítására és megsemmisítésére irányuló alkotmányjogi panaszt visszautasítja.

2. Az Alkotmánybíróság a büntetőeljárásról szóló 2017. XC. törvény 480. § (2) bekezdése és az 582. § (2) bekezdése alaptörvény-ellenességének megállapítására és megsemmisítésére irányuló alkotmányjogi panaszt visszautasítja.

I n d o k o l á s

- [1] 1. Az indítványozó az Alkotmánybíróságról szóló 2011. évi CLI. törvény (a továbbiakban: Abtv.) 26. § (1) bekezdése és a 27. §-a alapján kezdeményezte az Alkotmánybíróság eljárását.
- [2] 1.1. Az indítványozóval – és másokkal – szemben bünszervezetben elkövetett költségvetési csalás bűntette és más bűncselekmény miatt van folyamatban büntetőeljárás, amelyben – letartóztatásának meghosszabbítása végett készült ügyészi indítvány elbírálása tárgyában – a Kecskeméti Járásbíróság 2019. szeptember 30. napján ülést tartott, amelyen az indítványozó telekommunikációs eszköz útján vett részt. Az ülésen az indítványozó jelezte, hogy az ügyészi indítványt előzetesen nem kapta meg, valamint a bíróság – kérése ellenére – nem engedte meg kérdések feltevését számára, csak észrevétel formájában közölhette az eljárással kapcsolatos aggályait.
- [3] A bíróság a 18.Bny.485/2019/3. számú végzésével az indítványozó letartóztatását meghosszabbította, a végzés ellen az indítványozó az ülésen fellebbezést jelentett be, amelyet a Kecskeméti Törvényszék a 2019. október 16. napján tartott tanácsülésen a 6.Bnyf.368/2019/2. számú végzésével alaptalannak talált, és a Kecskeméti Járásbíróság említett végzését helybenhagyta.
- [4] Az indítványozó 2019. november 26. napján – igazolási kérelem egyidejű előterjesztésével – arra tett indítványt, hogy a Kecskeméti Járásbíróság egészítse ki, illetve javítsa ki a 2019. szeptember 30-ai ülés jegyzőkönyvét, mivel az nem rögzítette az ülés menetét olyan módon, hogy az eljárási szabályok betartása ellenőrizhető lett volna.
- [5] A Kecskeméti Járásbíróság a 18. Bny.485/2019/10. számú végzésében mind az igazolási kérelmet, mind a jegyzőkönyv kiegészítése iránti kérelmet elutasította.
- [6] Az indítványozó fellebbezése folytán eljáró Kecskeméti Törvényszék a 2.Bnyf.43/2020/2. számú végzésében helybenhagyta az elsőfokú végzést.
- [7] 2. Az indítványozó ezt követően nyújtott be alkotmányjogi panaszt, amelyet az Alkotmánybíróság főtítkárának hiánypótlási felhívására kiegészített.
- [8] 2.1. Az indítványozó az Abtv. 27. §-a szerinti panaszában előadta, hogy álláspontja szerint a Kecskeméti Törvényszék 6.Bnyf.368/2019/2. számú végzése, a Kecskeméti Járásbíróság 18.Bny.485/2019/10. számú végzése és a Kecskeméti Törvényszék 2.Bnyf.43/2020/2. számú végzése sérti az Alaptörvény IV. cikk (1), (2) és (3) bekezdéseit, a XV. cikk (1) és (2) bekezdéseit, a XXVIII. cikk (1), (2), (3) és (7) bekezdéseit.
- [9] Az indítványozó alkotmányjogi panaszában és annak kiegészítésében az Alaptörvény IV. cikk (1), (2) és (3) bekezdéseinek és azokkal összefüggésben a XXVIII. cikk (1) bekezdésének sérelmével kapcsolatban arra hivatkozott, hogy a személyi szabadságtól való jogszerű megfosztás csak a törvényben meghatározott eljárás alapján lehetséges, ennek az eljárásnak a szabályait pedig a büntetőeljárásról szóló 2017. évi XC. törvény (a továbbiak-

ban: Be.) tartalmazza. Márpedig a Be. egyértelműen rögzíti, hogy a terhelt a személyi szabadságot érintő bírói engedélyes kényszerintézkedés tárgyában tartandó ülésen kérdéseket tehet fel [Be. 39. § (1) bekezdés *h*) pont], valamint azt is, hogy az ülésről készített írásbeli jegyzőkönyvben a bíróságnak rögzítenie kell az eljárási cselekmény menetét és az annak során történeteket úgy, hogy a jegyzőkönyv alapján azt is meg lehessen állapítani, hogy az eljárási szabályokat megtartották-e [Be. 445. § (2) bekezdés *a*) pont]. Az indítványozó előadta, hogy azáltal, hogy az ülésen megakadályozták abban, hogy kérdéseket tegyen fel, a bíróság pártatlansága is megkérdőjeleződött.

- [10] Az indítványozó sérelmezte azt is, hogy bár az Alaptörvény biztosítja a törvény előtti egyenlőséget és tiltja a hátrányos megkülönböztetést [XV. cikk (1) és (2) bekezdés], valamint garantálja a független és pártatlan bírósághoz való jogot [XXVIII. cikk (1) bekezdés], amit az Alaptörvény 25. cikk (1) bekezdése és a 28. cikke a bíróságokra nézve kötelezettségként rögzíti, az eljáró bíróságok ezt nem vették figyelembe, hanem pusztán „indítvány-jóváhagyó” szerepkörben jártak el.
- [11] Az indítványozó azt is kifogásolta, hogy a 18.Bnyf.485/2019/3. számú végzés írásba foglalt példányát egy nappal az azt helybenhagyó másodfokú bíróság döntését követően, azaz 2019. október 17. napján kézbesítették számára a büntetés-végrehajtási intézetben.
- [12] Mindezekre figyelemmel kérte, hogy az Alkotmánybíróság állapítsa meg a Kecskeméti Törvényszék 6.Bnyf.368/2019/2. számú végzése, a Kecskeméti Járásbíróság 18.Bnyf.485/2019/10. számú végzése és a Kecskeméti Törvényszék 2.Bnyf.43/2020/2. számú végzése alaptörvény-ellenességét és semmisítse meg azokat.
- [13] 2.2. Az indítványozó az Abtv. 26. § (1) bekezdése szerinti panaszában a Be. 480. § (2) bekezdése és – a szövegezés azonossága miatt – a Be. 582. § (2) bekezdése alaptörvény-ellenességét állította, mivel azok sértik az Alaptörvény IV. cikk (3) bekezdését, a XV. cikk (2) bekezdését, valamint a XXVIII. cikk (3) és (7) bekezdéseit.
- [14] Az indítványozó a Be. 480. § (2) bekezdésének azt a rendelkezését tartja alaptörvény-ellenesnek, amely előírja, hogy „az ülésen közölt határozat elleni fellebbezést a kihirdetés után nyomban be kell jelenteni”, mivel az említett jogszabályhely annak a jogosultnak, aki nem volt jelen az ülésen, erre három napot biztosít, az ügyiratok alapján hozott határozat elleni fellebbezésre pedig a kézbesítéstől számított három napon belül jelenthető be a fellebbezés. Az indítványozó álláspontja szerint egyfelől semmilyen alkotmányos indoka nincs annak, hogy a jogalkotó különbséget tegyen a jogorvoslat bejelentésének határideje között a fentiekben említett esetekben, másfelől hangsúlyozta, hogy valódi és megalapozott jogorvoslati kérelem kizárólag a végzés rendelkező és indokolási részének írásba foglalt, pontos megismerhető példánya birtokában terjeszthető elő és a másodfokú bíróság is csak ebben az esetben tudja az Alaptörvénnyel összhangban ellátni a jogorvoslati feladatát, hiszen ebből derül ki a fellebbezés oka, indoka. Külön hangsúlyozta az Alaptörvény IV. cikk (3) bekezdésében foglalt garanciát, amely szerint a szabadlábba helyezésről vagy letartóztatásról a bíróságnak írásbeli indokolással ellátott határozatban szükséges döntenie. Márpedig – az indítványozó érvelése szerint – az ülésen szóban közölt határozat nem felel meg az említett alaptörvényi rendelkezésnek. Az indítványozó tehát azt állította, hogy a szóban forgó szabályozás a személyi szabadsághoz való jogot, a hátrányos megkülönböztetés tilalmát, a védelemhez való jogot és a jogorvoslati jogot sérti.
- [15] Mindezekre figyelemmel kérte, hogy az Alkotmánybíróság állapítsa meg a Be. 480. § (2) bekezdése és – a szövegezés azonossága miatt – a Be. 582. § (2) bekezdése alaptörvény-ellenességét és semmisítse meg azokat.
- [16] 3. Az Abtv. 56. § (1) bekezdésében meghatározottak szerint az Alkotmánybíróságnak elsődlegesen az alkotmányjogi panasz befogadhatóságáról szükséges döntenie.
- [17] Az Alkotmánybíróság megállapította, hogy alkotmányjogi panasz a befogadhatóság feltételei közül megfelel az Abtv. 30. § (1) bekezdésében foglalt azon követelménynek, hogy azt a sérelmezett döntés kézbesítésétől számított 60 napon belül kell benyújtani.
- [18] 3.1. Az Abtv. 27. §-ában meghatározottak szerint alaptörvény-ellenes bírói döntéssel szemben az egyedi ügyben érintett személy vagy szervezet alkotmányjogi panasszal fordulhat az Alkotmánybírósághoz, ha az ügy érdemében hozott döntés vagy a bírósági eljárást befejező egyéb döntés az indítványozó Alaptörvényben biztosított jogát sérti, és az indítványozó a jogorvoslati lehetőségeit már kimerítette, vagy jogorvoslati lehetőség nincs számára biztosítva.
- [19] Az Alkotmánybíróság ezért mindenképp azt vizsgálta, hogy a panasz a Kecskeméti Törvényszék 6.Bnyf.368/2019/2. számú végzése tekintetében megfelel-e az Abtv. 27. §-ában írt feltételeknek.

- [20] Az Alkotmánybíróságnak következetes a gyakorlata a tekintetben, hogy az Abtv. 27. §-a szerinti panasz esetén nem minősülnek sem az ügy érdemében hozott, sem a bírósági eljárást befejező egyéb döntésnek a „kényszereszközök alkalmazását elrendelő határozatok” {lásd: a 3254/2012. (IX. 28). AB végzés, Indokolás [3]–[4]; megerősítve: 3223/2014. (IX. 22). AB végzés, Indokolás [15]}. Az Alkotmánybíróság azt is leszögezte korábban, hogy a büntetőeljárás során, a jogerős ügydöntő határozat meghozatala előtt a terhelt személyi szabadságát érintő – a kényszerintézkedés elrendeléséről, fenntartásáról vagy megszüntetéséről rendelkező – bírói döntés „az eljárás során hozható legsúlyosabb »közbenső« határozat” {10/2007. (III. 7.) AB határozat, ABH 2007, 211, 221; megerősítve: 3036/2013. (II. 12.) AB végzés, Indokolás [6]}, ennélfogva „nem ügydöntő határozat, mert nem a büntetőjogi főkérdésről szól, és nem zárja le érdemben a büntetőeljárást” {3002/2014. (I. 24.) AB végzés, Indokolás [23]}.
- [21] Az Alkotmánybíróság – a Kecskeméti Járásbíróság 18.Bny.485/2019/10. számú végzését és a Kecskeméti Törvényszék 2.Bnyf.43/2020/2. számú végzését vizsgálva – megállapította azt is, hogy – a fentiek alapján – nyilvánvalóan nem minősülnek sem az ügy érdemében hozott, sem a bírósági eljárást befejező egyéb döntésnek az említett, személyi szabadságot érintő bírói engedélyes kényszerintézkedéssel kapcsolatos ülés során hozott jegyzőkönyv kijavítása, kiegészítése tárgyában tett indítványt (és ahhoz kapcsolódó igazolási kérelmet) elbíráló bírósági döntések sem.
- [22] Mindezekre figyelemmel az Alkotmánybíróság megállapította, hogy az alkotmányjogi panasz – annak Abtv. 27. §-a szerinti részében – nem felel meg a törvényi feltételeknek.
- [23] 3.2. Az Abtv. 26. § (1) bekezdés alapján abban az esetben fordulhat az Alkotmánybírósághoz alkotmányjogi panasszal az egyedi ügyben érintett személy vagy szervezet, ha az ügyben folytatott bírósági eljárásban alaptörvény-ellenes jogszabály alkalmazása folytán az Alaptörvényben biztosított jogának sérelme következett be, és jogorvoslati lehetőségeit már kimerítette, vagy jogorvoslati lehetőség nincs számára biztosítva. Az Alkotmánybíróság megállapította, hogy az indítványozó ügyében eljáró bíróságok kizárólag a Be. 480. § (2) bekezdését alkalmazták, a Be. 582. § (2) bekezdését nem, ezért utóbb említett jogszabályi rendelkezés alkotmányosságát az Alkotmánybíróság jelen ügyben nem vizsgálhatta.
- [24] Az Alkotmánybíróság megállapította, hogy az indítvány – a Be. a 480. § (2) bekezdését érintő részében – a határozott kérelem Abtv. 52. § (1b) bekezdésében előírt feltételeinek – az alábbiak szerint – megfelel. Az indítvány az Alkotmánybíróság hatáskörére és az indítványozó jogosultságára vonatkozó hivatkozást tartalmaz, megjelöli az Alaptörvény megsértett rendelkezését, illetve a sérelmezett jogszabályi rendelkezést, indokolja annak Alaptörvénybe ütközését és kifejezetten kéri a megsemmisítését.
- [25] 3.3. Az Alkotmánybíróság az Abtv. 56. § (2) bekezdése alapján a továbbiakban azt vizsgálta meg, hogy az alkotmányjogi panasz az Abtv. 26. § (1) bekezdésében és az Abtv. 29. §-ában foglalt tartalmi feltételeket kimeríti-e.
- [26] Az egyedi ügyben való érintettség megállapítható, mivel az indítványozó a panasszal támadott ügyben terheltként vett részt, továbbá a rendelkezésre álló jogorvoslati lehetőségeit kimerítette.
- [27] Az Abtv. 29. §-a a befogadhatóság további tartalmi feltételeként nevesíti, hogy a panasznak a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenességet vagy alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdést kell tartalmaznia.
- [28] Az indítványozó a Be. 480. § (2) bekezdését azért tartotta alaptörvény-ellenesnek, mert az alapján a vádemelés előtt a bíróság hatáskörébe tartozó eljárások során hozott határozatok elleni fellebbezés bejelentését az ülésen jelen lévő terheltnek nyomban a kihirdetést követően kell bejelenteni. Az indítványozó szerint ez a további következménnyel jár, hogy jogorvoslati nyilatkozatát kizárólag a határozat szóbeli indokolása alapján van módja bejelenteni, ami a korábban említett alaptörvényi rendelkezések sérelmét idézi elő. Az Alkotmánybíróság ugyanakkor megállapítja, hogy önmagában az a rendelkezés, amely a jogorvoslati nyilatkozat azonnali bejelentését írja elő, nem jelenti szükségszerűen azt, hogy az ülésen jelen lévő terhelt kizárólag a határozat szóbeli indokolására alapozhatná a jogorvoslati nyilatkozatának (vagy esetlegesen a jogorvoslati nyilatkozata kiegészítésének) az érvelését, hiszen a támadott rendelkezés nem zárja ki, hogy a határozat szóbeli kihirdetését követően nyomban – még az ülésen –, vagy rövid időn belül kézbesítés útján sor kerüljön a határozat írásba foglalt példányának az átadására, illetve megküldésére.
- [29] Mindezekre figyelemmel az Alkotmánybíróság megállapította, hogy a kifogásolt jogszabályi rendelkezés alkalmazása nem vetette fel a Kecskeméti Törvényszék 6.Bnyf.368/2019/2. számú végzése alaptörvény-ellenességét.

nek a kételyét, illetve az alkotmányjogi panaszban kifejtett, a kifogásolt jogszabályi rendelkezést érintő érvelés alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdésként sem értékelhető.

- [30] Az Alkotmánybíróság szükségesnek tartja leszögezni, hogy az alkotmányjogi panaszban az indítványozó részéről tett azon állítások vizsgálata, amelyek szerint a konkrét ügyben előbb került sor a másodfokú döntés meghozatalára, mint ahogy kézbesítették számára az elsőfokú, írásba foglalt döntést, nem az Abtv. 26. § (1) bekezdése szerinti eljárásra, hanem kizárólag az Abtv. 27. §-a szerinti eljárásra tartozó kérdés. Jelen ügyben ugyanakkor az Abtv. 27. §-a szerinti eljárás érdemi lefolytatását – az indokolás 3.1. pontjában (Indokolás [18] és köv.) említett – a törvényi feltétel hiánya kizárta.
- [31] 4. A kifejtettek alapján az Alkotmánybíróság arra a következtetésre jutott, hogy az indítványozó panaszában a kifogásolt bírósági határozattal kapcsolatosan nem teljesítette részben az Abtv. 27. § (1) bekezdésében meghatározott feltételt, részben az Abtv. 29. §-a szerinti feltételt, ezért az Alkotmánybíróság az Ügyrend 30. § (2) bekezdés a) és h) pontja alapján, figyelemmel az Abtv. 56. § (2) és (3) bekezdésére is, az alkotmányjogi panaszt visszautasította.

Budapest, 2021. március 23.

Dr. Handó Tünde s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró

Dr. Handó Tünde s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró
az aláírásban akadályozott
dr. Pokol Béla
alkotmánybíró helyett

Dr. Handó Tünde s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró
az aláírásban akadályozott
dr. Schanda Balázs
alkotmánybíró helyett

Dr. Handó Tünde s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró
az aláírásban akadályozott
dr. Szalay Péter
alkotmánybíró helyett

Dr. Handó Tünde s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró
az aláírásban akadályozott
dr. Szívós Mária
előadó alkotmánybíró helyett

Alkotmánybírósági ügyszám: IV/173/2020.

